

перевантаженням навчального тижня та за планами інших кафедр, що, звичайно, не вписується у потреби сучасної національної освіти та культури. При усіх вказаних труднощах рівень роботи кафедр музичного фольклору слід визнати надзвичайно високим – таким, що набагато перевищує можливості кафедр етномузикології західноєвропейських та американських університетів.

Література

1. Іваницький А.І. Українська музична фольклористика (методологія і методика): Навч. посібник. – К.: Заповіт, 1997. – 392 с.
2. Навчальні дисципліни по кафедрі музичної фольклористики. – К.: НМАУ, 2003. – 4 с.
3. Методика викладання фольклористичних дисциплін. Типова програма /Укл. Шевченко В.В. – К.: КНУКіМ, 2003. – 10 с.
4. Мистецтво. Завдання і тести. Ч.1. Посібник-довідник для вступників до вищих навчальних закладів із спеціальності “Музика” /Автор Болгарський А.Г. – К.: Генеза, 1993. – 32 с.
5. Музично-етнографічна практика: Методичні рекомендації для теоретико-композиторського факультета /Укладач Б.Луканюк. – К.: МКНЗМК, 1995. – 31 с.
6. Методика викладання музично-теоретичних і музично-історичних предметів: Музична школа – училище – консерваторія /Упоряд. В.Самохвалов. – К.: Муз. Україна, 1983. – 96 с.
7. Сухомлинська О.В. Історично-педагогічний процес: нові підходи до загальних проблем. – К.: АПН, 2003. – 68 с.

І.П.Антонік

ФІЗІОЛОГО – ГІГІЄНІЧНІ ПРОБЛЕМИ ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ СУЧАСНИХ ШКІЛ

Дана социально-гигиеническая оценка некоторых негативных последствий недоработок в области морально-духовного и валеологического воспитания молодежи Кривого Рога. Дальнейшее улучшение качества воспитательной работы требует более полного учета социально-экономических и

политических реалий современных перестроечных процессов в Украине.

This social-hygienik characteristic of the some negative consequense the imperfection in region the moral and valeological training of schoolboys and young people of Krivoy Rog. Future improvement in the qualities of the educational of work requires the more complete calculation of social – economical and political realias of modern reorganization processes in the Ukraine.

В сучасному українському суспільстві гостро проявляються ознаки наявної кризи виховання морально-духовних якостей у дітей, підлітків і молоді. Статистика свідчить, що більше 50% всіх правопорушень, у тому числі кримінального характеру, скоюють саме підлітки та молодь, причому нерідко це пов'язано із зазіханням на здоров'я і навіть життя людей. Про це свідчать також факти поширення в Україні таких антисоціальних явищ, як наркоманія, проституція і, навіть, торгівля людьми [1,3]. Дуже негативною тенденцією сучасної школи є значне поширення серед школярів тютюнопаління, зловживання алкоголю і, навіть, наркотиків. Якщо останнє виявити шляхом простого опитування дуже складно, то відносно паління та вживання алкоголю школярі майже завжди розповідають правдиво, вважаючи це, на жаль, одним із елементів достоїнства.

За даними В.М.Бенюмова із співавт. (1989) навіть серед школярів молодшого віку (1-3 класи) важко знайти дітей, які б не пробували вживати алкоголь, при чому у 80-85% випадків знайомство із спиртним відбувається у сім'ї. Серед школярів 12-15 років приблизно 30% регулярно палять, а пробували це робити 90-95% усіх підлітків [2,12].

Проведені нами у 2004 році анкетні дослідження на базі шкіл №43, 119 та 125 м.Кривого Рогу за участю учнів 10-11 класів(67 хлопців, 85 дівчат) свідчать про те, що за останні п'ятнадцять років в Україні ситуація мало змінилась і, навіть, дещо погіршилась. Із числа всіх опитаних 18% хлопців і приблизно 7% дівчат майже регулярно вживають алкоголь. Водночас з цим 32% хлопців і 20% дівчат регулярно палять. Серед причин, які сприяли виникненню у дітей бажання вживати алкоголь і тютюн, 27% школярів назвали «приклад

сім'ї), 42% вказали на «модність» цих атрибутів суспільства, запозичену із джерел інформації (телевізора, радіо, наочної реклами), 18% стали палити і вживати алкоголь у знак солідарності зі своїми друзями (результат так званого «вуличного» виховання), а 13% вбачають в цьому шлях заповнити вільний час, довести всім свою дорослість, незалежність і «свободу» вчинків.

Прикро відмітити, що приблизно 20% опитаних дітей не знають про шкідливість тютюнопаління, а 6-10% не бачать шкідливості від вживання алкоголю і навіть наркотиків. Низький рівень гігієнічних знань та валеологічного виховання здорового способу життя, відсутність прагнення до самовдосконалення та відповідальності за майбутнє серед сучасних школярів приводить до того, що лише 10% обстежених нами учнів регулярно займаються спортом, а при стоматоскопічному спостереженні у 50% дітей виявлені ознаки сколіотичної осанки, а у 60% хлопців у віці 14-16 років констатується сплющення стоп ніг.

За даними І.В.Звездіної із співавт. (1999) в цілому по Україні за 1988-1998 роки серед дітей 12-16 років на 19% зростає кількість випадків функціональних розладів у стані тих чи інших систем організму [3,56] і ця тенденція продовжує зростати. Має місце значне зниження якості здоров'я дітей різних вікових груп.

Як свідчить О.О.Єжова із співавт. (2000) по стану на 2000 рік лише 10% сучасних школярів можуть вважатись практично здоровими, тоді як 50% мають морфофункціональні відхилення розвитку, а 40% страждають на хронічні захворювання, в тому числі нервової, серцево-судинної або дихальної систем, систем травлення і виділення, ендокринної або статевої системи [4,42].

Безумовно, що стан здоров'я дітей залежить від багатьох чинників і не малу роль в цьому відіграють забрудненість навколишнього середовища, низький рівень гігієнічної освіти, соціально-економічні негаразди, неякісне харчування через матеріальну скруту багатьох сімей та інше. Разом з цим в Україні за останні 10-12 років виникли і загрозливо поширюються (саме серед дітей і молоді), такі

хвороби, які перш за все пов'язані з кризою морально-духовного виховання, в тому числі статевого виховання, виховання здорового способу життя.

Відомо, що статево виховання не повинно бути ізольованим від загального виховання і як справедливо підкреслював свого часу А.С.Макаренко, «статево виховання є одним із самих важких педагогічних питань це виховання повинно полягати в тому, щоб привити дітям правильне розуміння любові, тобто великого і глибокого відчуття, прикрашеного єдністю життя, бажань і надій» [5,341].

Одним із наслідків недостатнього статевого виховання сучасної молоді є зростання серед них захворювань на інфекції, що передаються статевим шляхом (ІПСШ), особливо сифілісом, мікоплазмозом, трихомоніазом, вірусними та грибковими ураженнями [6,4]. Несприятлива епідеміологічна ситуація у відношенні до ІПСШ обумовила також стрімке розповсюдження в Україні (в тому числі в Дніпропетровській області і особливо в місті Кривому Розі) вірусного синдрому набутого імунodefіциту (СНІДу). Тільки у Кривому Розі за 2004 рік офіційно зареєстровано 734 нових випадків захворювань на СНІД. Україна, починаючи з 1996 року, за темпами розповсюдження СНІДу обігнала всі держави Європи, а за кількістю хворих зайняла третє, мало почесне місце у світі [7,91].

Проведений нами аналіз даних Криворізького шкіряно-венеричного диспансеру за 1999 – 2003 роки свідчить, що за цей період було зареєстровано 1136 випадків первинного захворювання підлітків венеричними захворюваннями, тобто такими що передаються статевим шляхом. Серед хворих у 2,1 рази більше дівчат ніж хлопців. У складі хворих на венеричні хвороби, як хлопців так і дівчат, 10-12 % були підлітки у віці 15 років; 30-32% у віці 16 років; 56-58 % - молодь у віці 17 років. Найбільш поширеними формами венеричних хвороб серед підлітків і молоді у 2003 році стали трихомоніаз, сифіліс та гонорея, причому спостерігається певна тенденція “омолодження” цих захворювань, що свідчить про більш ранній початок невпорядкованих статевих стосунків серед сучасних підлітків. Аналіз залежності захворювань ІПСШ від соціального

положення підлітків (від місця навчання, виду діяльності і таке інше) свідчить, що 52 % хворих у 2003 році були учнями професійно-технічних училищ (СПТУ), 32,8 % - учнями середніх шкіл, 2 % студентами ВУЗів і 13,2 % працююча молодь. Таким чином, та молодь, що вчиться, хворіє венеричними хворобами значно частіше, ніж та, що працює і це яскраво свідчить про значні недоліки виховної роботи, в тому числі на рівні навчальних закладів, особливо шкіл і професійно-технічних училищ.

На підставі матеріалів статті зроблено висновки, що сучасний етап розвитку українського суспільства характеризується багатьма кризисними явищами, в тому числі і в соціальній сфері життя. В результаті послаблення виховної ролі сім'ї та школи серед дітей і молоді України набули поширення антисоціальні та низько моральні елементи психології та поведінки, що представляє певну загрозу (перш за все здоров'ю) не тільки окремим суб'єктам суспільства, а для всієї національної безпеки держави. Пошук нових форм та ідеалів виховної роботи, які б в більшій мірі враховували реалії часу, є найактуальнішою проблемою сучасної педагогіки, шкільної гігієни та валеології. Важливим є також вирішення питань зменшення негативного рекламно-інформаційного тиску на психологію, моральний та духовний стан дітей і молоді України.

Література

1. Державна національна програма „Освіта”. Україна ХХІ ст.- К.; Райдуга, 1994.-86с.
2. Бенюмов В. М., Костенко О. Р., Флоренсова К. М. Вред алкоголя, никотина и наркотиков. – К.; Радянська школа, 1989. – 25с.
3. Звездина И. В., Ильин А.Г.,Эльянов М.М.Здоровье детей Украины. // Материал 4-го международного конгресса: Эколого- социальные вопросы защиты и охраны здоровья молодого поколения на пути в ХХІ век. – К.: СПб, 1968. – С. 56-57.
4. Єжова О.О., Басанець Л. М., Іванова О. І. Фізичний розвиток дітей та підлітків різних промислових місць

- України // Довкілля і здоров'я. – К.: Здоров'я.-2000, №3. – С. 42-43.
5. Макаренко А. С. Лекции о воспитании детей. – Соч. в 7 томах. – М.: АПН РСФСР, 1960, т. 4. – 567 с.
  6. Козмок В.М., Хлуженький Б.Г. Основные аспекты организационной работы по предотвращению распространению венерических болезней в Украине // Дерматология, венерология, косметология. – К.: Здоров'я, 2001, №1. – С. 14-15.
  7. Бюллетень всемирной организации здравоохранения. – 2003. – 38с.

Р.В.Лашко

ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ "БІОФІЗИКА" ДЛЯ СТУДЕНТІВ ПРИРОДНИЧОГО ФАКУЛЬТЕТУ У КОНТЕКСТІ ВИМОГ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ

Присоединение Украины к Болонскому процессу требует реформирования всего высшего образования и перделки учебной программы по "Биофизике" в соответствии с европейскими стандартами. Использование кредитно-модульной системы позволяет студенту и преподавателю контролировать накопление баллов на протяжении всего периода изучения предмета, сосредотачивать свои усилия в достижении конечного результата.

The Ukraine joining the Bologna process requires the reformation of higher education and development of the syllabus on "Biophysics" in accordance with European Standards. The implementation of the Credit and Accumulation System enables both a student and a teacher to check the grade accumulation during the studying of the subject and be concentrated on the achievements of target results.

Приєднання України до умов Болонського процесу вимагає реформування усієї вищої освіти та переробки навчальних програм у відповідності до європейських стандартів. Болонський процес передбачає і заохочує міжвузівський та міждержавний обмін студентами і викладачами з метою удосконалення освіти та переймання педагогічного досвіду. Це